

Citološko klasifikacijo po Bethesda uvajamo tudi v Slovenijo

Alenka Repše-Fokter¹, Ana Pogačnik², Margareta Strojan-Fležar³, Veronika Kloboves-Prevodnik², Vivijana Snoj⁴

¹Splošna bolnišnica Celje

²Onkološki inštitut Ljubljana

³Inštitut za patologijo, Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani

⁴Splošna bolnišnica Izola

Citološka napotnica je osnovna in pogosto tudi edina komunikacijska povezava med ginekologom, laboratorijem in citologom, zato je zelo pomembno, da vsebuje vse podatke, ki so potrebni pri laboratorijski obdelavi, citološkem pregledu in interpretaciji brisa ter vpisu v Register ZORA. V Sloveniji smo leta 2006 uvedli novo, enotno terminologijo brez razredov po Papanicolaou, kar je bistveno pripomoglo k boljšemu vrednotenju citoloških izvidov, ustrežnejšemu ukrepanju ginekologov ob ugotovljenih spremembah, pa tudi ponovljivost citoloških izvidov med laboratoriji se je povečala.

Glede na Evropske smernice za zagotavljanje kakovosti pri presejanju za raka materničnega vratu smo se citopatologi odločili, da bomo tudi v Sloveniji uvedli klasifikacijo po Bethesda; le-ta je sicer podobna terminologiji, ki jo trenutno uporabljamo, pa vendarle prinaša določene spremembe, ki jih bomo morali upoštevati tako citologi kot tudi ginekologi.

S klasifikacijo po Bethesda bo odpravljena kategorija »manj uporaben bris«. Pri vaginalni flori ne bomo več opisovali Chlamydie, saj se je izkazalo, da je s citološkim pregledom ne moremo zanesljivo dokazati. Pri negativnem brisu bodo reaktivne spremembe zamenjane z ne neoplastičnimi spremembami, ki jim bomo dodali še nekatere entitete (npr. endometrijske celice po menopavzi). Vsebinsko najpomembnejša sprememba bo uvedba nove kategorije »atipične ploščate celice, morda ploščatocelična intraepitelijska lezija (PIL) visoke stopnje« (angleško ASC-H/atypical squamous cells – cannot exclude high grade squamous intraepithelial lesion), na katero bodo morali biti ginekologi še posebno pozorni, saj je nadaljnja obravnava drugačna kot pri neopredeljenih atipičnih ploščatih celicah (angleško ASC-US/atypical squamous cells of undetermined significance). V Bethesda priporočila niso obvezna. Najpomembnejša bodo priporočila, ki bodo zapisana v ginekoloških smernicah, saj ima ginekolog na voljo še druge klinične podatke, pomembne za zdravljenje. Kljub

temu pa bomo na pobudo ginekologov še vedno ohranili nekatera priporočila, npr. citološka kontrola po estrogenskem testu, po zdravljenju...

Upamo, da bo nova terminologija pripomogla k še boljšim rezultatom, nedvomno pa bomo rezultate svojega dela na tak način lažje primerjali z rezultati v tujini.

VAGINALNA FLORA	
	Döderlein
!	Mešana flora Mešana flora/koki
!	Gardnerella vaginalis
	Glivice
	Trichomonas vaginalis
	Actinomyces spec.
!	Chlamydia trachomatis izpustimo
	Celične spremembe zaradi virusne okužbe
	HPV
	HSV

Prvi izobraževalni dan programa ZORA z mednarodno udeležbo
9. april 2010

VAGINALNA FLORA	
1	Doderlein
2	Mešana flora/koki
3	Glivice
4	Trichomonas vaginalis
5	Actinomyces spec.
	Celične spremembe zaradi:
6	HPV
7	HSV

Prvi izobraževalni dan programa ZORA z mednarodno udeležbo
9. april 2010

BRIS NEGATIVEN	
1	NORMALEN BRIS
	Normalne ploščate celice
	Normalne metaplastične celice
	Normalne žlezne celice
	endocervikalne
	endometrijske
	Atrofija
2	REAKTIVNE/SPREMEMBE Druge ne neoplastične spremembe
	Vnetje
	Regeneracija
	Hiper/parakeratoza
	Mehanski vpliv IUV
	Žlezne celice po histerektomiji
	Vpliv terapije
	Drugo (opis) Endometrijske celice po menopavzi.....

Prvi izobraževalni dan programa ZORA z mednarodno udeležbo
9. april 2010

BRIS NEGATIVEN

A	NORMALEN BRIS
	Normalne ploščate celice
	Normalne metaplastične celice
	Normalne endocervikalne celice
	Normalne endometrijske celice
	Atrofija

BRIS NEGATIVEN

B	NE NEOPLASTIČNE SPREMEMBE
1	Vnetje
2	Regeneracija
3	Hiper/parakeratoza
4	Mehanski vpliv IUV
5	Žlezne celice po histerektomiji
6	Vpliv terapije
7	Endometrijske celice po menopavzi
8	Tubarna metaplazija
9	Folikularni cervicitis
10	Drugo

BRIS PATOLOŠKI

BRIS PATOLOŠKI	
3	PATOLOŠKE SPREMEMBE
	PLOŠČATE CELICE
1	Atipične ploščate celice - neopredeljene
3	Atipične ploščate celice / metaplazija - APC morda visoke stopnje
	PIL nizke stopnje (Blago diskariotične ploščate celice)
4	PIL visoke stopnje (zmerno/hudo diskariotične celice)
	Zmerno diskariotične celice
	Hudo diskariotične ploščate celice / in situ karcinom
6	Ploščatocelični karcinom

PATOLOŠKE SPREMEMBE	
PLOŠČATE CELICE	
1	Atipične ploščate celice, neopredeljene
10	Atipične ploščate celice, morda PIL visoke stopnje
3	PIL nizke stopnje (blaga diskarioza)
?	PIL visoke stopnje (zmerna/huda diskarioza)
6	Ploščatocelični karcinom

ŽLEZNE CELICE	
2	Atipične žlezne celice neopredeljene
9	Huda atipija žleznih celic/adenokarcinom in situ
7	Adenokarcinom
	Poreklo žleznih celic
	Endocervikalne
	Endometrijske
	Metastatske
	Neopredeljene
DRUGE CELICE	
11	Sumljive celice, neopredeljene
8	Druge maligne celice

BRIS PATOLOŠKI	
ŽLEZNE CELICE	
2	Atipične žlezne celice, neopredeljene
9	Huda atipija žleznih celic/ Adenokarcinom in situ
7	Adenokarcinom
	Poreklo žleznih celic:
	• Endocervikalne
	• Endometrijske
	• Metastatske
	• Neopredeljene

BRIS PATOLOŠKI

Druge celice	
11	Sumljive celice, neopredeljene
8	Druge maligne celice

PRIPOROČILA (neobvezno)

1	Redna kontrola v skladu s priporočili
2	Bris ponoviti čez mesecev
3	Bris ponoviti po zdravljenju
5	Bris ponoviti po estrogenskem testu
4	Histopatološka preiskava /kolposkopija
6	Drugo (opis)

PRIPOROČILA (neobvezno)

1	Kontrola v skladu z ginekološkimi smernicami
2	Bris ponoviti čez....mesecev
3	Bris ponoviti po zdravljenju
5	Bris ponoviti po estrogenskem testu
4	Kolposkopija/Histopatološka preiskava
6	Drugo
